Władysław BACHORZ
Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

CZYNNIKI FINANSOWE W GOSPODAROWANIU MAJĄTKIEM TRWAŁYM PRZEDSIĘBIORSTWA

WARUNKI SPRAWNEGO DZIAŁANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Przedsiębiorstwo państwowe powołane zostaje dla prowadzenia działalności produkcyjnej, której rezultaty (produkty) mają być użyteczne społeczeństwu. Jednocześnie to przedsiębiorstwo uprawnione zostaje do wykonywania funkcji produkcyjnej na własny rachunek i własne ryzyko. Oznacza to, że prowadzenie procesu produkcyjnego ma być przez przedsiębiorstwo tak organizowane, aby decyzje produkcyjne okazały się trafionymi dla zapotrzebowania rynkowego (możliwość sprzedaży produktów) oraz opłacalnymi dla przedsiębiorstwa ze względu na ponoszone nakłady na ich wytworzenie.

Dążenie przedsiębiorstwa do maksymalizacji obrotu i nadwyżki urzeczywistnione zostaje wtedy, kiedy umiejętnie, na własną odpowiedzialność, użytkuje ono czynniki produkcji (majątek i siłę ludzką). Gospodarowanie czynnikami produkcji z myślą o zysku jest z punktu widzenia przedsiębiorstwa działaniem racjonalnym.

Warunkiem powodzenia dla działania racjonalnego przedsiębiorstwa państwowego jest spowodowanie dla niego trwałej samodzielności decyzyjno-finansowej w sferze produkcyjnej i majątkowej. Każde ograniczanie, a nawet uchylenie samodzielności przedsiębiorstwu ma poważne skutki dla gospodarowania czynnikami produkcji. Wynik finansowy, zależny od jego działalności, zupełnie wtedy traci dla nie znaczenie.

Zapoczątkowana w latach osiemdziesiątych reforma gospodarcza przejmuje organizację przedsiębiorstwa o cechach 3 „S", a zatem działaniem racjonalnym przedsiębiorstwa powinno być nastawienie się jego na zysk. Skala działania przedsiębiorstwa zależy wtedy od rozmiarów i użytkowania majątku i siły ludzkiej, o których posiadaniu i powiększaniu przesądzać mają rozmiary zysku.

Znajomość warunków działania przedsiębiorstw oraz chęć wywołania innych niż dotychczas rezultatów przy jednoczesnym zachowaniu wymogów 3 „S" powinny być podstawą polityki interwencyjnej organów władzy państwowej. W systemie gospodarczym akceptującym samodzielność przedsiębiorstw w polu uwagi organów władzy państwowej powinien być zysk przedsiębior-

stwa, co oznacza, że sterowanie skalą i efektywnością działania przedsiębiorstw powinno odbywać się poprzez środki polityki finansowej powiązane z zyskiem przedsiębiorstwa.

Wśród wielu środków finansowych skierowanych przez organy państwowe do przedsiębiorstw są i takie, za pomocą których organy państwowe chcą kształtować efektywność ich majątku trwałego. Dla przedsiębiorstwa nastawionego na tworzenie i użytkowanie majątku trwałego z myślą o zysku, środki polityki finansowej są zewnętrznymi czynnikami gospodarowania. Ich wielość, konstrukcja nie mogą być dla przedsiębiorstwa obojętne, jeśli nie ma być dla niego obojętne gospodarowanie własnym majątkiem.

FINANSOWE ODDZIAŁYWANIE NA MAJĄTEK TRWAŁY PRZEDSIĘBIORSTWA

W dotychczasowych systemach regulujących zasady gospodarki finansowej przedsiębiorstw czynnikami finansowymi powiązanymi z majątkiem trwałym przedsiębiorstwa były:

1) amortyzacja od środków trwałych, a przede wszystkim sposoby ustalania, podziału i przeznaczenia odpisów amortyzacyjnych,

2) oprocentowanie środków (funduszów) trwałych, podatek od nieruchomości i wpłaty z zysku do budżetu o charakterze majątkowym,

3) ulgi podatkowe, dotacje i subwencje majątkowe,

4) kredyt inwestycyjny, zasady jego przyznawania i spłaty,

5) odpisy z zysku na powiększenie majątku trwałego.

Każdy z tych czynników, jeżeli tylko organy władzy państwowej posługują się nim dla sterowania przedsiębiorstwem, może z punktu widzenia tegoż przedsiębiorstwa zmienić bądź utrzymać dotychczasową jego sytuację ekonomiczną. Zmiana ta może być korzystna dla dalszego jego działania ekonomicznego bądź też być niekorzystna z punktu widzenia jego ekonomiki. Faktem jednak jest, że jeżeli dany czynnik w swej konstrukcji powiązany zostaje z bieżącą bądź przyszłą wielkością majątku trwałego, to ciężar bądź korzyści dla przedsiębiorstwa zależą między innymi od wartości majątku jakim ono dysponuje.

Jeżeli ciężar, jak i korzyści dla przedsiębiorstwa będą miały postać nie naturalną, lecz finansową, powiązaną z jego przychodami i dochodami, które ono ma osiągać z użytkowania majątku i siły roboczej, to każde obciążenie finansowe przedsiębiorstwa powiązane swą wielkością z majątkiem trwałym będzie dla niego kolejnym progiem podwyższania dolnej opłacalności, a każde zasilenie finansowe (jeżeli jako czynnik nie zawiera warunku egzekwowania opłacalności), będzie kolejnym krokiem w kierunku obniżania dolnej opłacalności posiadanego majątku trwałego.

Grupę czynników finansowych, które przedsiębiorstwo traktuje jako środki podwyższające dolną granicę opłacalności majątku trwałego nazywać będziemy finansowymi czynnikami zewnętrznego wymuszania efektywności majątku trwałego, a grupę środków których stosowanie powoduje obniżanie progu opłacalności majątku trwałego nazywać będziemy finansowymi czynnikami wspomagania efektywności majątku trwałego.

Rzut oka na czynniki finansowe powiązane z majątkiem trwałym przedsiębiorstwa ukazuje, że niektóre z nich mają charakter czynników finansowych wymuszających efektywność majątku, inne czynników wspomagających efektywność oraz są i takie, które jednocześnie pełnią rolę czynników wymuszających i wspomagających efektywność majątku trwałego w przedsiębiorstwie.

Do grupy pierwszej zaliczone zostają: oprocentowanie środków (funduszów) trwałych, wpłaty z zysku do budżetu, dla ustalenia których podstawą jest majątek trwały. Do grupy drugiej zaliczone zostają: dotacje i ulgi podatkowe. W grupie trzeciej natomiast należy wskazać na ustalanie, przeznaczenie i podział odpisów amortyzacyjnych, przyznawanie i spłatę kredytu inwestycyjnego i odpisy z zysku na cele rozwojowe.

Sprawą ważną, a zarazem dyskusyjną staje się pytanie, jakiego rodzaju czynniki finansowe skierowane na majątek trwały powinny kształtować warunki działania gospodarczego przedsiębiorstw, jeżeli chcemy (społeczeństwo i organy władzy państwowej), aby ich działanie było nastawione tylko na efektywne użytkowanie majątku trwałego.

Chcąc włączyć się w dyskusję nad wyżej zarysowanym problemem autor poszukuje odpowiedzi na pytanie: które z wyżej wymienionych grup czynników finansowych można uważać za środki wywołujące w przedsiębiorstwie reakcję oczekiwaną zewnętrznie w zakresie efektywnego użytkowania majątku trwałego, oraz czy w warunkach reformy gospodarczej dobór czynników finansowych w sterze sterowania majątkiem trwałym, można uznać za trafny dla oddziaływania na efektywność tegoż majątku w przedsiębiorstwie.

ZNACZENIE CZYNNIKÓW FINANSOWYCH DLA EFEKTYWNOŚCI MAJĄTKU TRWAŁEGO

Reakcja przedsiębiorstwa na skierowane na majątek trwały czynniki finansowe może być pozytywna, obojętna, jak i negatywna. Pozytywną będzie wtedy, kiedy stosowane czynniki finansowe zostają przez przedsiębiorstwo zaakceptowane, a wyrazem tego będą większe rezultaty jego działalności spowodowane wzrostem efektywności użytkowanego majątku trwałego.

Ze względu jednak na to, że przedsiębiorstwo prowadzi działalność produkcyjno-usługową na własny rachunek i własne ryzyko, skłonne ono jest akceptować tylko te czynniki finansowe, które sprzyjają powiększaniu jego korzyści. Zatem z punktu widzenia przedsiębiorstwa czynniki finansowe skierowane na majątek powinny wywoływać u niego powstawanie zależności między rozmiarami i wykorzystaniem tegoż majątku a rezultatami jego działalności. Jeśli bowiem lepsze wykorzystanie majątku trwałego będzie dla przedsiębiorstwa owocować zwiększeniem zysku do jego dyspozycji, to działanie w tym kierunku będzie przez nie podejmowane, gdyż wtedy spełniona może zostać jego chęć do przetrwania i powiększania się. Każde natomiast inne w odczuciu przedsiębiorstwa działanie czynników finansowych powiązane z jego postępowaniem, tzn. takie przy którym przed-

siębiorstwo nie dostrzega związku między rozmiarami a wykorzystaniem majątku, a korzyściami dla niego istotnymi, może wywołać taką reakcję ze strony przedsiębiorstwa, w wyniku której należy oczekiwać, że uzna ono tę sytuację za dobojętną dla niego, a może nawet negatywną dla polepszenia efektywności gospodarowania majątkiem trwałym.

Jeśli zatem organy polityki finansowej państwa dążą do tego, aby z powodzeniem za pomocą środków finansowych oddziaływać na efektywność majątku trwałego, to środki jakie zostały skierowane na majątek trwały, aby były skuteczne, muszą dla przedsiębiorstwa spełniać warunek pozytywnego ich związku między rozmiarami i wykorzystaniem majątku a korzyściami dla przedsiębiorstwa istotnymi.

Spośród trzech grup czynników finansowych za pomocą których może być kształtowana sytuacja w gospodarce majątkiem trwałym przedsiębiorstw, mogą być takie których stosowanie będzie przez przedsiębiorstwo uznawane za pozytywne, ale i mogą być takie, które będą wytwarzać sytuację obojętną albo i negatywną dla poszukiwania dróg efektywnego wykorzystania majątku trwałego. Przyjrzyjmy się zatem poszczególnym grupom czynników finansowych.

F i n a n s o w e c z y n n i k i w y m u s z a n i e e f e k t y w n o ś c i m a j ą t k u t r w a ł e g o w p r z e d s i ę b i o r s t w i e

Począwszy od 1958 r. żadna z przeprowadzonych w kraju reform gospodarczych nie była pozbawiona środków finansowego oddziaływania na gospodarkę majątkiem trwałym. Wyrazem tego jest wprowadzenie w 1965 r. oprocentowania środków trwałych, a trochę później i wpłat z zysku do budżetu, których podstawą ustalania był majątek trwały. Z punktu widzenia przedsiębiorstwa, podporządkowanie się tym czynnikom finansowym oznaczało ponoszenie ciężaru finansowego na rzecz budżetu, którego wielkość uzależniona była od stawki płatności i od wartości majątku trwałego. Płatności te, wydawać by się mogło, powinny powodować wymuszanie na przedsiębiorstwie większych przychodów ze sprzedaży produktów i usług, dzięki lepszemu wykorzystaniu majątku trwałego, gdyż tylko ta droga w racjonalnym działaniu okazuje się trafioną dla powiększenia korzyści przedsiębiorstwa.

Dla organów władzy państwowej cel zatem, jaki przyświeca stosowaniu środków finansowych wydaje się możliwy do osiągnięcia, gdyż obowiązek płatności traktowany musi być przez przedsiębiorstwo jako konieczność zwiększenia obrotu jego majątkiem jeśli chce być ocenione pozytywnie przez organy względem niego zewnętrzne. Dla przedsiębiorstwa jednak może on (cel) nie być przekonywujący, gdyż fakt zabierania jemu środków, poprzez stosowanie tych płatności na rzecz budżetu, przyczynia się do pomniejszenia jego korzyści finansowych o te płatności. Jest to w odczuciu przedsiębiorstwa interwencja władzy gospodarczej w jego korzyści, których rozmiary zależą m.in. od rozmiarów i wykorzystania majątku trwa-

łego. Jeśli utrata tych korzyści nie zostanie jemu w jakiś sposób zrekompensowana, to może zniechęcić się ono do utrzymywania nie malejących rozmiarów majątku i sprawnego jego użytkowania w procesie produkcyjnym.

Obraz działania czynników finansowych tej grupy ukazuje, że z punktu widzenia przedsiębiorstwa ich skuteczność oparta została na odwrotnie proporcjonalnej zależności między rozmiarami i umiejętnością wykorzystania majątku, a rozmiarami korzyści finansowych, jakich z tytułu użytkowania tegoż majątku ono oczekuje. Jeśli stwierdzenie to nie jest pozbawione sensu, to nie należy oczekiwać, że oddziaływanie tymi czynnikami na gospodarkę majątkiem trwałym w przedsiębiorstwie może przyczynić się do wzrostu efektywności tegoż majątku.

F i n a n s o w e c z y n n i k i w s p o m a g a n i a e f e k t y w n o ś c i m a j ą t k u t r w a ł e g o

Jeśli w dotychczasowych reformach gospodarczych dotyczących zasad finansowania przedsiębiorstw państwowych posługiwano się środkami wymuszającymi efektywność majątku trwałego, to nigdy nie odstąpiono też od środków finansowych, które miałyby wspierać przedsiębiorstwa w tworzeniu i lepszym wykorzystaniu majątku trwałego. Były to najczęściej dotacje na poprawę wyników gospodarowania (w przedsiębiorstwach rolnych i wydobywczych), dotacje na działalność inwestycyjną przedsiębiorstw, a także i ulgi podatkowe za poprawę wyników gospodarowania (w zakresie produkcji antyimportowej i eksportowej) i za podejmowanie działalności inwestycyjnej popieranej przez organy władzy państwowej.

Cechą charakterystyczną tych czynników finansowych jest to, że stanowią one formę pieniężnego uzupełniania zasobów przedsiębiorstwa za podejmowanie działań przez organy władzy państwowej uznane za uzasadnione, a także i to, że o ich otrzymaniu nie przesądzają rezultaty finansowe przedsiębiorstwa uzależnione właśnie od gospodarowania majątkiem i zatrudnieniem, ale decyzje zewnętrzne organów władzy państwowej. Spełnienie zatem warunku - jakim jest podejmowanie działań zgodnych z oczekiwaniami władzy państwowej upoważnia przedsiębiorstwa do zabiegania o wsparcie finansowe.

Dla przedsiębiorstw, z ich punktu widzenia, otwierany zostaje zawór dla nich zewnętrzny z darmowymi środkami pieniężnymi, który może być dla nich dostępny, jeśli tylko wyrażą chęć działania zgodnego z oczekiwaniami organów władzy i przekonają tę władzę o tejże zgodności oraz o wysokości dotacji. Tego typu postępowanie przedsiębiorstw znane jest w naszym systemie przede wszystkim w sferze inwestycyjnej jako metody tzw. zaczepiania się o plan ogospodarczy, a obecnie jako podejmowanie inwestycji popieranych przez organy władzy państwowej.

Postępowanie przedsiębiorstw przy oddziaływaniu czynnikami finansowymi grupy drugiej koncentruje jego uwagę tylko na związku między tymi czynnikami finansowymi, a rozmiarami i strukturą majątku rtrwałego, czyniąc go w tym zakresie zależnością proporcjonalną, tzn. przyrost majątku

może być taki, jak wielka będzie dotacja. Związek ten z punktu widzenia przedsiębiorstwa nie dotyka w ogóle kwestii wykorzystania majątku trwałego, gdyż nie obejmuje on spraw wykorzystania tegoż majątku i korzyści z niego przez przedsiębiorstwo uzyskiwanych. Nie jest zatem zależnością, która może dać skutek oczekiwany w postaci wzrostu efektywności majątku trwałego w przedsiębiorstwie.

Finansowe czynniki wymuszania i wspomagania efektywności majątku trwałego

Spójrzmy wreszcie na grupę trzecią, tzn. czynników finansowych, które jednocześnie działają wymuszająco i wspomagająco na efektywność majątku trwałego w przedsiębiorstwie. Są nimi: amortyzacja, kredyt inwestycyjny i odpisy z zysku na cele rozwojowe.

Cechą znamienną czynników finansowych grupy trzeciej jest to, że każdy z nich nakłada na przedsiębiorstwo warunek co do umiejętności użytkowania majątku trwałego, jeśli to przedsiębiorstwo chce tym czynnikiem posłużyć się w swoim działaniu na rzecz trwania i powiększania się.

Amortyzacja wymaga aby obroty z tytułu użytkowania majątku były co najmniej równe odpisom amortyzacyjnym, których wielkość z kolei przesądza o możliwościach zastępowania majątku płynnego, rzeczowym majątkiem trwałym, Każda chęć przedsiębiorstwa do zwiększenia granic zastępowalności, wymaga aby przedsiębiorstwo wcześniej powiększyło odpisy amortyzacyjne (jeśli na to pozwalają przepisy prawne), podwyższając tym samym próg intensywności wykorzystania majątku trwałego.

Odpisy z zysku na cele rozwojowe (oczywiście jeśli są proporcjonalne w dłuższych okresach czasu do rozmiarów zysku) nakładają na przedsiębiorstwo wymóg takiego użytkowania majątku trwałego, aby zysk w ogóle został osiągnięty, gdyż tylko wtedy można wydzielić część rozwojową. Jeśli zamiary przedsiębiorstwa idą w kierunku przyspieszenia swojego rozwoju, to oczywistym staje się, że jest co dla niego możliwe tylko wtedy i tak dalece, jak możliwe jest zwiększenie rozmiarów zysku poprzez lepsze użytkowanie majątku trwałego.

Posługiwanie się kredytem dla celów rozwojowych nakłada na przedsiębiorstwo takie same wymogi zależnościowe, jakie istniały między zyskiem na cele rozwojowe a użytkowaniem majątku trwałego, jeśli kredyt zwracany jest z funduszu rozwoju. Kredytowe warunki zasilania przedsiębiorstwa w środki pieniężne mogą jednak czasami okazać się bardziej surowe dla przedsiębiorstwa ponieważ ceną kredytu jest narzucony jemu zysk z użytkowania majątku, który ustala dla niego bank, a nie jak to ma miejsce własne wyznaczanie stopy zysku przy inwestowaniu ze środków zgromadzonych na funduszu rozwoju przedsiębiorstwa.

CZYNNIKI FINANSOWE W OBECNYM SYSTEMIE FINANSOWYM PRZEDSIĘBIORSTW

Wprowadzone w 1982 r. i w latach następnych przepisy regulujące gospodarkę finansową przedsiębiorstw państwowych ukazują czynniki finansowe, jakimi władza gospodarcza posługuje się w dobie reformy gospodarczej w sferze oddziaływania na gospodarkę majątkiem trwałym przedsiębiorstwa. Są nimi: amortyzacja i jej podział, podatek od nieruchomości, odpisy z zysku na fundusz rozwoju, ulgi w podatki dochodowym i dotacje budżetowe o charakterze inwestycyjnym, kredyt inwestycyjny.

Niektóre z tych czynników mają charakter wspomagający - ulgi w podatku dochodowym o charakterze inwestycyjnym, dotacje na działalność inwestycyjną popieraną przez organy polityki finansowej państwa. Inne, takie jak podatek od nieruchomości oraz część odpisów amortyzacyjnych odprowadzana do budżetu, są czynnikami wymuszającymi. Pozostałe zaś do których należy zaliczyć amortyzację i jej część pozostawioną przedsiębiorstwu, odpisy z zysku na fundusz rozwoju oraz kredyt inwestycyjny są czynnikami o charakterze wymuszająco-wspomagającym.

Ukazany obraz stosowanych aktualnie czynników finansowych powiązanych z majątkiem trwałym przedsiębiorstw przesądza, że obecny mechanizm finansowania tych jednostek posługuje się wszystkimi typami czynników, tj. wymuszającymi, wspomagającymi i wymuszająco-wspomagającymi dla regulowania poziomu efektywności tegoż majątku w przedsiębiorstwie.

Odpowiedź zatem na pytanie, czy obecne warunki stwarzane przedsiębiorstwom przez czynniki finansowe w sferze majątku trwałego są dla niego sprzyjającymi, czy też nie, nie może być - na tle wcześniej dokonanego przeglądu tych czynników - wnioskowana pozytywnie. Wśród tych czynników są bowiem takie, które zniechęcają oraz i takie, które zachęcają przedsiębiorstwo do lepszego gospodarowania majątkiem trwałym.

Do zniechęcających w kierunku poprawy efektywności użytkowanego jak i tworzonego majątku przez przedsiębiorstwo należy uznać przede wszystkim dość znacznie rozbudowany zestaw ulg w podatku dochodowym i dotacji budżetowych o znaczeniu inwestycyjnym dla zachęcania przedsiębiorstw do działań oczekiwanych przez władzę gospodarczą.

Podobne w skutkach znaczenie dla przedsiębiorstwa będą miały czynniki wymuszające poprawę efektywności majątku (podatek od nieruchomości oraz przekazywanie części amortyzacji do budżetu). Obowiązek wytworzenia dodatkowych korzyści wyznaczonych przez te czynniki bez wizji partycypacji w nich nie może być przez przedsiębiorstwo uważane za zachętę do poprawy efektywności gospodarowania majątkiem.

Istnienie w obecnym mechanizmie finansowym przedsiębiorstwa dość znacznej ilości czynników finansowych o charakterze wymuszającym i czynników wspomagających nie można uważać za tworzenie dobrego klimatu dla poprawy niskiej obecnie efektywności majątku trwałego w przedsiębiorstwach. Bogaty zestaw ulg podatkowych i dotacji inwestycyjnych traktować należy jako przeszkodę dla poprawy efektywności wykorzystania majątku trwałego przedsiębiorstw.

Tego, czego od przedsiębiorstwa nie można oczekiwać w sprawie efektywności majątku trwałego przy działaniu czynników finansowych o charakterze wymuszającym i wspomagającym, oczekiwać należy jeśli stosowane są czynniki wymuszająco-wspomagające.

Obecny mechanizm finansowania przedsiębiorstw nie jest pozbawiony działania tych ostatnich czynników finansowych. Są nimi warunki amortyzowania środków trwałych i przeznaczenie części odpisów na cele rozwojowe przedsiębiorstwa, odpisy z zysku na cele rozwojowe oraz warunki korzystania z kredytu inwestycyjnego.

Zakres działania tych czynników szczególnie był obiecujący w początkowym okresie reformy gospodarczej, kiedy to w przepisach regulujących gospodarkę finansową przedsiębiorstw dopuszczano możliwości przeznaczania pełnych odpisów amortyzacyjnych na cele rozwojowe, oraz właściwe warunki korzystania z kredytu inwestycyjnego.

Kolejne jednak modyfikacje systemu finansowego przedsiębiorstw ograniczały zakres działania tych czynników poprzez wprowadzenie obciążenia amortyzacyjnego na rzecz budżetu oraz stosowanie ograniczeń w kredytowaniu inwestycji poprzez tzw. ustalanie udziałów dla własnych środków uczestniczących w finansowaniu tych inwestycji (wymagana wielkość środków na funduszu rozwoju, kaucja inwestycyjna dla inwestycji kubaturowych).

Jeśli zatem z punktu widzenia przedsiębiorstwa wskazane byłoby dla jego pożytku, aby w gospodarce majątkiem trwałym dominowały czynniki finansowe typu wymuszająco-wspomagającego, to ograniczenie ich działania nie może przysłużyć się dla pomnażania tegoż pożytku.

Co więcej, możliwości powiększania pożytku dla przedsiębiorstwa, ze względu na pozytywne działanie czynników finansowych o charakterze wymuszająco-wspomagającym w sferze efektywności majątku trwałego, nakazują sugerować, aby wreszcie zdecydować się na różnicowanie warunków amortyzowania środków trwałych (różnicowanie stawek, metod) i warunków kredytowania inwestycji przedsiębiorstw (ceny kredytu i terminu zwrotności) dla gałęzi, branż czy nawet poszczególnych przedsiębiorstw tak w ujęciu czasowym, jak i przedmiotowym, jeśli te czynniki, tak jak to ma miejsce w naszej gospodarce, mają być wykorzystywane przez władze gospodarcze dla regulowania funduszów odtworzeniowych i inwestycyjnych w tych jednostkach.

Władysław Bachorz

FINANCIAL FACTORS OF PRODUCTIVE FIXED CAPITAL MANAGEMENT

S u m m a r y

The article first presents the mechanism of functioning of an enterprise in the 80-ies. Special attention is paid to: a) the competence

of the enterprise concerning using and creating productive fixed capital, b) to financial factors, used in this mechanism to improve the management of the enterprise capital.

A selected groups of financial factors, directed to the management of productive fixed capital, has been evaluated on the basis of its possibilities of affecting theb capital by:

a) exorting a certain limit of productive fixed capital effectiveness, and

b) supporting the enterprise in their trend towards the effective management of this capital.

The author puts forward a thesis, that the effectiveness of financial factor is determined by the fact whet her this particular means can be applied as exorting and at the same time a supporting one.

If this factor can't play this role (exorting and supporting role), a possitive response of the enterprise to the required and expected (by the state authorities organs) the effectiveruss of the capital can not be anticipated.

Overwiev of financial factors, relevant to the nowadayes mechanism of functioning of autonomous state enterprises from the point of view of their possibilities in exorting and supporting the effectiveness of capital management is at analising (active or neutral) role in effective management of the fixed capital.